

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan e-mail: info@uzas.uz 2015-yil 5-iyun №23 (4318)

БАХМАЛДА БАХМАЛ ҲАЁТ

Бахмалда баҳорда тугилган кўзинг,
Араб оҳусидан азизроқ менга.

Муҳаммад Юсуф

Молгузар ва Нурота тоғ тизмаларини туташтирувчи Темир дарвозадан Сангзор дарёси оқиб ўтади. У Бахмалнинг зар кокиллари — биллур чашмалар, шошқин ирмоқлардан ҳосил бўлган. Бахмалдаги қишлоқларга келаётган ҳар бир меҳмон бу булоқлар қаршисида тўхтаб, бир оз тин олади, беихтиёр атрофдаги манзараларни томоша қилади.

Чунки дарё ёнинида гоҳ ёйилиб, гоҳ торайиб, шиддат билан оқмоқда, олди-ортингида боғ-роғлар, пасту баланд кир-адирлар, икки ёнда оқсоч чўқилар... Қишда оқ рўмолга бурканган баланд Ойқор, баҳорда эса гуллаган боғлар, улар ичида сайраган булбуллар, тинимсиз кўшиқ куйлаб, дарёга куйилаётган жилғалар, адирлик бағридан қайнаб чиқаётган булоқлар сизни батамом ўзига мафтун этади.

Айниқса, Тошкентдан Самарқандга юрадиган "Афросиёб" тезураар поездида кетаётган йўловчини ажиб табиат манзараси — виқорли тоғлар, Сангзор дарёсию ям-яшил боғроғлар ҳайратга солиши табиий. Ҳар йили юзлаб меҳмонлар, сайёҳлар дам олиб, ҳордиқ чиқариш учун шу манзилларга келишади. Улар меҳнат таътиллари ёки дам олиш кунларини арчазорларда, табиатнинг кўркам кучоғида ўтказишади. Сангзор ва тоғ булоқларининг мусаффо суви, исми жисмига монанд Бахмалнинг салқин ҳавоси, боғ-роғлари, айниқса, олмаси, доривор ўт-ўланлар кўплаб

дардларга даво. Шунинг учун ҳам бу заминда сиҳаттоғлар, дам олиш уйлари, болалар оромгоҳлари жуда кўп.

Бахмалликлар азалдан меҳмондўст. Тандир кабоб, кулчатоуи куртобалар меҳмонларга жуда манзур. Айниқса, қимизи минг дардга даво. Денгиз сатҳидан бир ярим, икки минг метр баландликда ўсадиган гиёҳлар билан озикланган биялардан сифатли қимиз олинади. Бетага доривор ўсимлик бўлгани учун йилқи-биялар фақат шу ўтга боқилади.

Эл обод — дил обод

"Бахмал" номининг келиб чиқиши хусусида икки оғиз сўз. Баҳорда турфа рангдаги майсаларнинг бахмал поёндозларини, яшил водийларни кўрган киши Бахмал номи унинг табиатидан олинган, дейиши табиий. Лекин кексалар ривоят қилишича, хушманзара сой бўйида Ҳақназар ва Худойназар деган яқин дўстлар яшаган экан. Ҳақназарнинг сочлари сунбулдек, қомати самбитдек сулув қизи бўларкан. Соҳибжамолнинг гўзаллиги ҳақидаги хабар бутун Сангзорга тарқалибди

Давоми иккинчи саҳифада.

"ИСТЕЪДОДИМ СЕНГА БАХШИДА, ВАТАН!"

28-29 май кунлари Ёзувчилар уюшмаси ва Фарғона вилояти ҳокимлиги ҳамкорлигида Ёш ижодкорлар ўртасида "Истеъдодим сенга бахшида, Ватан!" мавзuida "Истеъдод мактаби" семинар-кенгашининг Андижон, Наманган ва Фарғона вилоятлари бўйича минтақавий босқичи бўлиб ўтди.

Ёш ижодкорлар Фарғона шаҳридаги Аҳмад ал-Фарғоний боғида ўтказилган "Китоб байрами"да иштирок этдилар. Тадбирда вилоят ҳокимининг маънавий-маърифий ишлар бўйича ёрдамчиси Файзулло Қосимов, Ёзувчилар уюшмаси раиси ўринбосари, Халқ шоири Иқбол Мирзо таниқли шоирлар Рустам Мусурмон, Мунаввара Усмонова, уюшманинг Фарғона вилояти бўлими раҳбари, шоира Энаҳон Сиддиқова йиғилганларни байрам билан қутладилар. "Энг китобхон маҳалла", "Энг ёш китобхон", "Энг кекса китобхон", "Энг китобхон мактаб" йўналишидаги танлов голиблари вилоят ҳокимлигининг қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Ёш ижодкорлар семинарининг минтақавий босқичи Марғилон шаҳридаги Увайсий уй-музейида бўлиб ўтди. Унда водийнинг 20 нафар истеъдодли ёшлари ўзаро беллашди.

Кўрик-танлов иштирокчиларининг ижодий машқлари устоз ижодкорлардан иборат ҳайъат томонидан баҳоланди.

"Қамолот" ЁИХ марказида бўлиб ўтган тадбирда назм, наср, бадиий публицистика йўналишлари бўйича 9 нафар танлов голиби Ёзувчилар уюшмаси ва вилоят ҳокимлигининг дипломи ва қимматбаҳо мукофотлари ҳамда ўн бир нафар фаол иштирокчи фахрий ёрлик ҳамда эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Ахборот хизмати

Охунжон ҲАКИМ, Ўзбекистон халқ шоири

Ў З Ё Ё К И С Т И О Н

Бу дунёда манглайи оқ бир юрт бор,
Бетакордан бетакорроқ бир юрт бор,
Кўлини бер деб, дунёларга қўл чўзган,
Боши баланд, нияти пок бир юрт бор.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

Бу дунёда тонглари отар осуда,
Бешигда гўдак ётар осуда.
Бу ўлканинг жамоллига тўймасдан,
Шафақлиниб офтоб ботар осуда.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

Минглаб азиз-авлиёси бор унинг,
Олам аро ўз баҳоси бор унинг,
Ёрқин-ёрқин манзилларни кўзлаган,
Ўз соҳибни, раҳнамоси бор унинг.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

Унга қараб ким дўқ урди беҳуда,
Тўрт тарафга зир югурди беҳуда,
Сир, Амуни терс оқижа олмасдан,
Мотамсаро ўйлар сурди беҳуда.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

Минг йилларки яшаб келар у ҳалол,
Минг йилларки келмас ҳеч кимга малол,
Теран томир, эли моҳир бу диёр,
Яна бўлмай баркамолдан баркамол.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

Темуриймиз, Бухориймиз асли биз,
Аслимизга қараб кетар наслимиз.
Эгам ўзи сайқал берган замин бу,
Баҳорийдир, баҳорий тўрт фаслимиз!
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Олам аро чаманистон дейдилар.

КЕКСАЛАР УМРИДА ФАЙЗУ ФАРОҒАТ → 3

ЯНГИ САЊАТ МАСКАНИДА

Президентимизнинг «Болалар мусиқа ва санъат мактабларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ва уларнинг фаолиятини янада яхшилаш бўйича 2009-2014 йилларга мўлжалланган Давлат дастури тўғрисида»ги қарорининг ижроси сифатида Сурхондарё вилоятининг энг шимолий худуди — Узун туманида ўзига хос меъморий ечим ва дизайнга эга, давлат талаблари асосида замонавий

электр пианино ва синтезаторларнинг охириги моделлари билан таъминланган болалар мусиқа ва санъат мактаби курилиб, фойдаланишга топширилди. Бундан ота-оналар, устозлар ва фарзандларнинг қувончи беҳад зиёда бўлди. Тумандаги ўғил-қизлар энди бу масканда мусиқа, санъат ва ижрочилик сирасорини ўрганмоқдалар.

→ 2

Саид АҲМАД:

Она халқнинг дардига ҳамдард, қувончига шерик бўла оладиган, ҳар қандай мушкул шароитда ҳам уни ҳимоя қила оладиган ижодкоргина меҳрга, иззат-ҳурматга сазовор бўлади.

→ 4

ТЎҒРИЛИК САОДАТИ

Алишер Навоийнинг ахлоқий-таълимий асарларида барча инсоний фазилатлар улуғланади, шахс феъл-атворида доир иллатлар қораланади. Жумладан, наф келтириш, дўстлик, вафодорлик, илм фазилати, одоб шарофати, тўғрилиқ саодати, поклик роҳати, қарам, саховат, қаноатнинг иззати, сабрнинг ҳосияти, йигитлик (ёшлик) сифатлари улуғланса, одобсизликнинг қабоҳати, таманинг залолати, бахилликнинг разолати, эгриликнинг касофати, сабрсизлик, нопоқликнинг захмати кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатларни шахсни камолотга элтувчи манба сифатида улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғлаш, устозларни эъзозлаш ҳақидаги мулоҳазалари қимматлидир. Навоий ота-онани эъзозлашга, қадрлашга чақиради: "Бошни фидо айла ато қошига, Жисмини қил садқа ано бошига", дея даъват этади. Уларни туну кунни ёритувчи зиё деб билишга, "бирисин ой, бирисин қуёш англаш"га чақиради. Шоирнинг "Ким сенга бир ҳарф ўқутмиш ранж ила, Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганж ила" деган сатрлари устозларни улуғлашга қаратилган шох ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда меъёр бўлиши лозимлиги, тарбия усулларини тарбияланувчининг феъл-атвори, руҳиятига мослаб танлаш лозимлиги ҳақида ҳам мулоҳазаларини баён этади. Тарбияланувчи савияси, руҳияти, қобилияти, феъли-саъбияси эътиборга олинмаган ҳолатларда панд-насиҳатнинг фойда бермаслигини таъкидлайди: "Ким кучук бирлан кўтукча ҳар неча қилсанг тарбият, ит бўлур, эшак бўлур, бўлмаслар асло одами". Бу мулоҳаза-

ларини "итузумни май билан суғорсанг ҳам, уни тоққа айланттириш душвордир" мазмундаги иборатли фикрлари билан асослайди. Навоий мазкур мулоҳазалари билан таълим-тарбия жараёнида шахс қобилияти, руҳияти асосида ёндашиш тамойилини биринчилардан бўлиб ўртага ташлаган маҳоратли педагог-психолог сифатида майдонга чиқади.

Алишер Навоий инсон руҳияти, шахс ботини, сийратини чуқур англаган ва бадиий тарзда ифодалаган мутафаккирдир. Масалан, шоир қаламига хос ёшлар руҳиятига доир чизгиларни унинг ижодида кўп учрайдиган "бола" маъносидидаги тифл сўзи орқали ҳам кузатиш мумкин. Навоий бола хусусиятлари, ҳаракатлари, руҳий ҳолати ифодасидан образли тасвир яратишда фойдаланади:

Кўз ёшим бўлди равон
бир наргиси жоду кўруб,
Тифл янглиғким, югургай
ҳар тараф оху кўруб.

Бу байтда ёрнинг жоду кўзи сеҳридан изтиробга тушган ошиқ кўз ёшлари ёш боланинг оҳунинг кўрғандаги ҳолати, ҳар томон чопқиллашига қиёсланган.

Алишер Навоий ижоди ҳикматларга бой. Бу ҳикматлардан ёш авлодни ҳар томонлама баркамол шахс сифатида шакллантиришда фойдаланиш мақсадга мувофиқ.

Зулхумор ХОЛМАНОВА,
ЎЗМУ профессори

Эрпўлат БАХТ

МЕН ШОДЛИК ТИЛОВЧИМАН

ГУЛЗОРДА

Мен гулчман, гулчман, Дилга дил улоччман...

Райҳон, жамбил, атиргул Лола ёнида сунбул...

ОРОМГОҲДА

— Оромгоҳда, — дер Собир, — Қизир шахмат ўйини...

СОАТГА

Кенг хонамнинг четда "Чиқ-чиқ" қилиб турасан...

Кар ҳам қилиб қўйдимми Ҳалеб бураб қулогини?!

Э.Бахт (Эрматов) 1971 йилда Хоразм вилоятида туғилган...

Болалар бекати

КИМ НИМА ЧАҚАДИ

Ўткир ёнғоқ чақади, Санжар ниста ва бодом...

Фақат синглим Севара Юрак-бағрим ёқади...

СОВҒА

Туғилган кун баҳона Тулки тузди режани...

БЕМОР СУВСАР МАНЗИЛИ

— Алло, дўхтир Лайлаквой, Бу, мен, Суvsар бўламан...

Эслаб қолган манзилим: Кенг ҳовузнинг бўлаги...

Франц Марк (Германия). «Кўк тулпорлар».

"ТЕАТР"

2015 йил, 2-сон

Журналнинг мазкур сони адабиётшунос олим Шухрат Ризаевнинг "Истиқлол ва театр"...

Журналларни варақлаганда

Устоз — отангдан улуг мақоласида атоқли театршунос олим Муҳсин Қодировга доир хотираларни ёдга олади...

Илмира НАБИЕВА

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги Республика халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар илмий-методик маркази тақдим этади.

Жорий йилнинг 25-26 июн кунлари Хоразм вилояти Шовот туманида

ги Комилжон Отаниёзов номидаги маданият ва истироҳат боғида Ўзбекистон халқ артисти Комилжон Отаниёзов хотирасига бағишланган Республика кўрик-танлови ўтказилади.

Кўрик-танловда иштирок этишни истганлар 244-51-78, 244-04-12 телефон рақамлари орқали мурожаат этишлари мумкин.

Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимида

Самарқанд. Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлимида "Садоқат" ижодкор бунёдкорларидир...

Кашкадарё. Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими ташаббуси билан воҳанинг бир гуруҳ ижодкорлари қадимий ва навқирон Бухоро шаҳрига сафар қилдилар...

Алишер Навоий номидаги марказий истироҳат боғида ўтказилган китобхоналар байрами мактаб ва касб-ҳунар коллежлари ўқувчилари...

лари томонидан ташкил этилган мушоирада Фармон Тошев, Хамид Каримова, Хосият Бобомуродова, Худойберди Комиллов...

Кашкадарё. Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими ташаббуси билан воҳанинг бир гуруҳ ижодкорлари қадимий ва навқирон Бухоро шаҳрига сафар қилдилар...

Ахборот хизмати

ТАЪТИЛ ОСУДА ЎТСИН

Азиз болаларимиз орзиқиб кутган ёз фасли ҳам бошланди. Бу мавсумда фарзандларимиз диёримизнинг тоғли худудларидаги соғломлаштириш масканларида ҳордик чиқарадилар...

Азиз РИХСИЕВ, ёнгин хавфсизлиги ходими, капитан.

"ЁЛҒОНЧИ ЁР"

Мажнун бўлдим, саҳроларда бир соя йўқ, Менга офтоб — қароқчидан ҳимоя йўқ...

Бу шеърни кўп боралар ўқиб, мунгли қўшиқни такрор-такрор тинглагансиз...

Янги нашрлар

"Жўнатилмаган МАКТУБ"

Инсон кўнглидаги эзгу туйғуларни гўзал мўъжизаларга менгашади. Уларни юракларга жойлаб...

Ёзувчи Масъуда Ахмедованинг Гафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий ўйи томонидан чоп этилган "Жўнатилмаган мактуб" номли китобига асл ва пок инсоний туйғуларни тараннум этган асарлар жамланган...

танлаган йўллари, кўнгил кечинмалари, севаги ва изтироблари, орзу-умидларини ўзига хос тарзда акс эттиришга, замондошларимизнинг бетақдор образларини яратишга муваффақ бўлган...

Нигина БОТИРОВА

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ
"МАТБУОТ ТАРКАТУВЧИ" АКЦИЈАДОРИК КОМПАНИЈАСИ

O'zbekiston adabiyoti va san'ati
Манзилмиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32

Бош муҳаррир Сирожиддин САЙИД

Тахририятга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайти ва муаллифларга қайтарилмайти.
Масъуд котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ

ЖУМА КУНАРАИ ЧИҚАДИ. СОТЎДА НАРХИ ЭРКИН. ISSN 2383-614X